

CALDERINI

ed. Marcialis

1498

1. Número de control: BVA20040003106

Autor: Marcial, Marco Valerio

Título: Epigrammata, / cum commentariis Domitii Calderini et Georgii Merulae

Publicación: Venetiis : [Christophorus de Pensis] (29 mayo, 1498)

Descripción física: ; Fol

Notas: Copia digital: realizada por la Biblioteca de Andalucía

Referencias: IDL.,

3113

Referencias: IBE, 3801

Materia: Literatura latina-Obras anteriores a 1901

Nombre jerárquico lugar: Italia-Venecia

CDU: 821.134.2

Localización:

Biblioteca Pública del Estado - Biblioteca Provincial de Cádiz. Signatura: Inc. 17

Notas de

ejemplar:

Enc. perg.

Este libro cuya edición data del año de 1498. o decir del mismo siglo en que se inventó la impresión, es de un mérito extraordinario por la limpieza, hermosura i claridad de la grande tipografía.

Ingrato urso: quia etus catu nō lenitus est. Hact res de hoc cōpheo. Ita i. acta cēta fīta alia. Solicitāt. Derhinocetore & urso. Dū ira fāre colligit se. i. dū inflāmabat. Despabant p̄f. q̄ magistris: q̄ nō spe rabat posse irritari ad pugnā rhinocetore. Geminu istu.i. forti & uehemēti. Virg. Camino dentalia dorso. uel qm̄ rhinoceros hēi duo cornua ut apud Pausa. solū legi: quoq; aiterū isigni magnitudine extat. alterū sup ne erūpit exigū quidē: sed ualidissimū. Dorica: laudat carpophorus q̄ ita stātes feras supauerit ut noper leo p̄fēctus eius dexterā fugiēs: cōiecerit se in uenabula aliog; potius q̄ uoluerit eū expectare. Doricas: dorientes Alchemene dux in creta uenerūt p̄ tpa troiana: & cōdiderūt x. urbes. tertiu genus hoīum fuit q̄ creta bitarūt. unde cretēses dorici. Dorica uej. sagittas cretēses. nā ex creta optimi calami ad sagittag; usum. Et te car. i. adhuc iuuenis. Facili: facile succisa. Bison: aīal qd̄ mīlit germania deforme qd̄ plixitate iubarū & reliquo corpore sed sege. Bubalus: urū intelligit. nā ex herciniā silua mitūt̄ urū specie & colore similes bobus magna uelocitate & magnitudine paulo i fra elephāt: neq; hōl neq; serz ispecta p̄cūt fo uelis captiunt̄. Idē bubali dicūt: quis Pli. accuser īmpitu oūgus: qd̄ bubalos appeller: cū in africa urū repian: aut nulla aut exigua similitudine cū bobus. Corripe: tolle lētas moras. Turba: spe atores cōsueuerūt pugnāt̄ ferā plausu excita re ad fugā: mōet eos poeta nullū ēē remediu fe te. Carpophoro pugnāt̄. nā & stante sternit fugiēt adeo deterret: ut ruat in terra aliog;. Si q̄ adest: iter casera theatri mūeta. Domitianus edidit naumachiam. ut scri. Tranq. effuso lacu iuxta tyberiquā spectauile iter ibres & niues: un de exiit illud epigrāma: A spicē q̄ dēsum tacitā uellus aquaz. Desfluat i uultus Cæsaris i ḡ sinus pugna fuit. ope iustaz classiū excitatis undis in spēm pene fluctuū matis. Monet aduenā specta torē ubi un̄ tātope cocitant̄ fuisse paulo ante ter rā q̄ sum ei credibile nō sit expectet tantisper dū cestēr nauachia. Videbit. n. ita q̄scere fluctus: ut ēē sit imaturus quo pacto i tā exiguo lacu cantē p̄cellē paulo ante. & utruq; tādē crediturus miraculū. Si q̄ se. spe īcepta lā pugna & īcepis ludis. Luxdies nauachia. Fuit pri. in urbe. i si ēē hūc diē nō fuisti i urbe. Enyo: furor bellī. Ratib; classe. Par fretis. i. pelago. i. ne putuae ris hic ēē mare. A equora laxēt. i. dū pugna naualis absoluīt. Cū uidebis sedatos fluctus: dices hic paulo ante erat pelagus. & ita credes utrumq; miraculū. Quod noctur. Fabula leān. natans ad Hero aīca rēpresentat̄. i. theatro sed tñ hic qui rēpresentabat fabulā euās: quis in ea sit Leandri submersum ēē fluctib;. Nocturna lida: i. aq; quā statasti nocturno tpc Cæsaris ūda fuit: p̄pterea pepcit. Ad unda neptūnū non pepcit leandro. Saxula car. laudat iterū carpophorus: q̄ folus plures feras iterfecerit: q̄ oēs q̄ mōstra domuis. sedicunt. Nullū opus. nullus labor fuisset ho minibus in mōstris. Tulisset: natus cēt. M̄ra thō: urbs ēnō. p̄cul ab athēis ad qui Hercu. abegit taug. ex creta amatū a Phasiphe: quē taug illic postea domuit The. Plu. & Diodo. testes marathō n̄ fuisset: q̄ aprū Carpo īcrsecisser. Arcas niēa. de apro erimātheo intelligit quē Hercu

Dorien ses

Bison

Bubal' urus

Ipsē sed ingrato iacuit laceratus ab urso.
Hact tamen ut res est facta: ita fīta alia.
.. De Rhinocerote & urso.
Solicitant panidi dum rhinocerota magistris:
Seque diu magnaz colligit ira serz:
Desperabunt promissi prælia martis.
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Nāq; grauem gemino cornu sic extulit ursum:
Iactat ut impositas tauri in astra pilas.

.. De Carpopharo.
Dorica q̄ certo uenabula dirigit istu:
Fortis adhuc teneri dextera carpophori.
Ille tulit geminos facile ceruice iuuenos.
Illi cessit atrox bubalus atq; bison:
Hunc leo cū fugeret præceptis in tālla cucurrit:
Innūc: & lentes corripe turbā moras.

.. Quid cæsar in aqua.
Si quis adest longis serus spectator ab oris:
Cui lux prima saīci muneris ipsa fuit.
Nec te decipiāt ratibus naualis enyo:
Et par unda fretis hic modo tetra fuit.
Non credis: spectes dum laxent æquora matrem
Paxua mora est: dices: hic modo pontus erat.

.. De Læandro.
Quot nocturna tibi læandre pepercit unda
Desine mirari cæsaris unda fuit:
Cum peteret dulces audax læandrus amores:
Et fessus timidis iam premeretur aquis:
Sic miser instantes efflatus dicitur undas:
Parcite dum proprio: mergite dum redeas.

.. Blanditur Cæsari.
Sæcula carpophorum cæsar si prisca tulissent:
Iam nullum in monstrib; orbe fuisset opus:
Non marathon taurum: nemex frondosa leonē
Arcas menalipm non timuisset aprum.
Nec armata manus hydra: mors una fuisset.
Huic percussa foret tota chymera semel.
Ignipedes posset sine colchide vincere tauros

les iterfecit. Menalus: mōs arcadiæ. Nec armata ma. hy. de hydra lermaz intelligit: quā octo capita habet Hercu. cu. opp̄fīt. Vna mors. i. uno certamie supasset hydra: qd̄ Hercu. nō potuit. Chimeræ: in oīstru: qd̄ Soli. mō ra tē interp̄est suisse dominū a Belloto. glauci filio. Semel: uno istu. Ignipedes: lauri euomēres ignē custodie bent uelut surū eos fundant̄ i. s̄nō one Medeaz. Sinc colchide. i. s̄ne ope Medeaz: quod nō potuit iason.

Chime

Qualiter in scythicae specie: tuis coedice & non unq tragedie recitabantur Tranquille aucto: qd' alias de hoc tradidit scri: Caligula: quod laureatū mimū i quo aucto ruit se proprie sanguine uomit. Tragedia erat: qui inscriberat laureolū a laureolo: qd' in eo introducebat sublatus in crucē. Domitianus cū multis afficeret supplicio uoluit nō fieri: voluptate spectatorū eos iterire iustitie: recitati uera representatione inter ceteras tragedias Orpheū & laureolū ita ut dānati repūtates psonā laureoli nō facta cruce sed uera pederent: & persona Orphei ita ut nō facta mulierū manib: sed a feris laceraretur. Cū hæcoli recitata cēn: a Lætulo cive Ro. in theatro subeūte psonā Laureoli nō uera nūc sed facta clamat lumen debuisse illū interice uero supplicio: quo s. histionica exerceat. Laureolū uelox bñ Lentulus egit lucide me dignus uera cruce: ait igit̄ poeta huc qd' nup sub psonā laureo li pēdebat uera cruce iussu domi. sopisse sceleris laureoli fabulosi. qm̄. Lid suppliciū qd' i laureola fuit fabula: in ipso fuerit uera. Laureolus dānatus: qd' subibat personā laureoli iussu Domitiani recitans tragediam. Nenius poeta scripsit in carce re laureolum & leōtem ut Gellius scripsit.

GEO. Nō falsa pēdes i cruce laureolus i cōficiā logiq̄ hic iterpres: nā si ad laureatū mimū hac referantur: ut testimonia Suetonii. pbarare nūt & ita cē nos sentiū. Dic̄r̄ eogo quo pacto tragedia potuit cē: mīrus ut grāmatici tradunt: a tragedia plurimū differat: sed magis iſanit dīce do Nenii scripsisse laureolū & leōtem in carcere cū in noctibus attilegat fabulas eū i carcere duas scripsisse. Aureolū & leōtem nihilq̄ res Nenii enarrationē hāc iuuer. Sed ut a nobis dīctū ē i illud iuuenia. Laureolū uelox ē bñ Lætulus egit iudi ce me dignus uera cruce. Josephus iudaeus necē Caligula scribēs mīmūque laureatū. Tragilius appellat iudicē ait suffisit Laureolū qui cruci suffi x̄ fuit. De quo factio mīm̄ cōfēb̄ ē crēbro i theatis repūtata. & potissimum sub monē Caligula.

ODO. Ursus cali. britānico. Calidonia silua britānia: ad quā arma rōana p̄cesserūt: uā seni urbi mitrebūt. Scythica rupe. caucasea. pme thens. n. relegatus i caucaso mōte fuit. Nimo pectorē. i renascend. Auē assī. i. aquilā. nota fabula extat de prometheo. Tragedia Aeschili quā iſcribit̄ p̄metheus. Viuebat. i. palpitabat. Scillacibus mē. manātibus crurore. Inq̄ omni nūsq̄ corpore corpus erat. & nulla facies corporis erat i toto corpe. Dædalu luca. Hic dædalus ob lectus fuit seris & lanianus: alludiē ad nomē pœta ait dædalū nāc opibat̄ h̄se pennas: ut fabula finixerit Dædalū h̄sif̄. nā Dædalus Mitionis

fillus fuit athēnēsis. p̄clarus architectura & statuaria: Talū fororis filiū iterfecit iudia i genij. qm̄ iuenerat fulgi rotū & serā. dānatus ab ariopagitis dīct̄ adhibitis aliis euolasse in creta in 2ā dācā locū ingeniosus. Lucano usorē ex Lycania ursi mitrebāt i theatrū: ut Var. scri. feritate & magnitudine. Praetitit exhibitus ual nocerotē primus oñdit i spectaculis Pōpeiū Augustus nūc Domitianus aīalē buxei coloris intūmū elephato: alū elīmato cornu petīt i pugna: nup fuerat i theatro. & diu stupē ad pugnā nō poterat irritari qd̄ agre ferebat Domitianus. Tidē factio iperū i tauro illū nō secus extulit in altū qd̄ si suisser pila. Exhibitus: datus i spectaculū nā exhibere ē i spectaculū dare. Quē nō p̄omi. p̄z. rhino. vel qd̄ taū pugnat qd̄ elephato. nūc aut cū tauro pugnat. uel qm̄ nū videbat̄ possē irritari i pugna qd̄ placet. Pron' fidinato cornu: qd̄ hēc i naribus. Cui. pī. e. pilæ dicebāt uestes i globū & spēm pilæ collectæ qd̄ obiiciebāt cornibus tauro tū ut irritarent. Rudit̄ adq̄tas hoies & stramie formabar: ad id opus teste Pedius. postea luxus i taū auctus ē ut uestes purpureas obliqueret̄. Oui. Haud secus exarsit qd̄ circō taurus apto. Cū sua terribili petīt irritamis cornu Phoenicias uestes: elūsq̄ vulnera sentit. iocās igit̄ poe. ait taū: cui pilæ solē obiliū nō suisser pilā Rhī.

Læserat igrato. leo misuſactus ductus est i theatrū: reuersus i pristinā feritate lacerauit magistrum. Jussu Domitiū telis cōfossus ē. Laudat̄ p̄ticeps qd̄ hūanos mores nō mō uelit esse i hoies sed ē i sera. Contemperare: violare. Tā no. ma. i. familiares. Talis tela. i. passus est iela: quia cōfossus fuit telis iussu Domitiū qd̄ magistrū uolauerit. Quosq̄les. lūcīssimos: cū uelit seras habere. M̄kins ingeniuū & mores humanos.

Qualiter in scyricha relegatus rupe p̄oethus
Affiduam nimio pectorē pauit auem:
Nuda calidonio sic pectora p̄azbuit ursor:
Non falsa pendens in cruce laureolus:
Viuebat laceri membris stellatibus artus:
Inq̄ omni nūsq̄ corpore corpus erat:
Deniq̄ supplicium dederat necis ille paternus.

Vel domini iugulum foderat ense nocens.
Templa uel arcano demens spoliauerat auro:
Subdidērat s̄ tuas uel tibi romā faces
Vicerat antiquz sceleratos crimina famaz,
In quo: quā fuerat fabula: pœna fuit.

De Dædalor.
Dædalu lucano cum sic lacereris ab ursō
Quām cuperes pennas nūc habuisse tuas
De Rhinocerote.

Praetitit exhibitus tota tibi caesar barena
Quāz non p̄fuisit p̄alīa rhinoceros.
O quam terribilis exarūt pronus in iras:
Quāntus erat cornu: cui pila taurus erat.

De leone qui gubernatore offendit:
Læserat ingratō leo p̄fidius ore magistrum
Aulus tam notas contemperare manus.
Sed dignas tanto persoluit criminē pœnas
Et qui non tulerat uerbera tala tulit:

Quos decet esse hominū tali sub p̄icē mores
Qui iubet ingenium mitius esse seris.

De Vrso.

Praestit exhibitus: Rhinocerorem primus ostendit in spectaculis Pompeius: tum Augustus: nunc Domitianus. animal est buxei coloris inimicum elephato: cuius aluum elimoto cornu petet in pugna nuper fidebat in theatro: & diu stupens ad pugnam non poterat irritari: quod agre ferebat Domitianus: tandem facto ipetu in taurum illum no secus exvillit in altum: quam si fuisset pila. Exhibitus: datus in spectaculum: nam exhibere est in spectaculum dare. Quae non promisit prælia rhinoceros: uel quia tantum pugnat cum elephanto: nunc autem cum tauru pugnauit: uel quoniam non videatur posse irritari in pugna: quod placet. Pronus: inclinato cornu quod habet in nabinibus. Cui pila tauruserat: Pilæ dicebantur uestes in globum & specie pilæ collectæ: quae obiicebatur cornibus taurorum: ut irritaretur. Rudis antiquitas homines e stramine formabat ad id opus: test e Pediano: postea luxus in tacu auctus est ut uestes purpureæ obicerentur. Oui. Haud secus exarsit quæ circa taurus aperto: Cum sua terribili petet iri tamina cornu Phoenicias uestes: elusaq; vulnera sentit. locas igitur poeta ait taurum cui pilæ solent obici nūc fuisse pilam rhinoceroti.

De Rhinocerote

Quam cuperes penas nunc habuisse tuas.
Præstit exhibitus tota tibi cæsar harena
Quæ non promisit prælia rhinoceros.
O quam terribilis exarsit pronus in iras
Quantus erat cornu: cui pila tautus erat.
Delcone qui gubernatorem offendit.
Læserat in grato leo perfidus ore magistrum:
Auspis tam notas contemerare manus.
Sed dignas tanto persoluit criminis poenas:
Et qui non tulcerat uerbera: tæla tulit.
Quos decet esse hominū tali sub principe mores:
Qui iubet ingenium mitius esse feris.

De urso.

Præceps sanguinea dum se rotatursus harena:
Implicitam uisco perdidit ille fugam.
Splendida iam recto cessent uenabula ferro:
Nec uoler excusa franea torta manu.
Deprehendat uacuo uenator in aere prædam:
Sic captare feras aucupis arte placet.
De sue quæ ex uulnere peperit.
Inter cæsareæ discrimina sœua dianæ
Fixisset grauidam cum leuis hasta suem:
Exiliit partus miseræ de uulnere marris:
O lucina ferox hoc peperisse fuit.
Pluribus illa mori uoluisset saucia tælis.
Omnibus ut natus triste patet iter.
Quis negat esse satum materno funere bacchū?
Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem.

Ista graui telo: confossa que uulnera mater
Sus pariter uitam perdidit arque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro.
Hanc ego lucinæ credo fuisse matum.
Expertæ est numen: moriens utriusque dianæ:

qua mortua ē. Dedit qæ pepit filios. Certa dextra: qæ percussit ut uoluit. Lucina: dea qæ pueris bus: & ueniëtibus in luce: dicta siue a luce quæ habebat in ægaliis romæ: siue a luce: auctores Var. & Pli. Numé utriusque Diana. i. Lucinæ: quæ præst parturiëtibus: & Diana quæ præst uenantibus.

Læserat igrato: Leo mansuetus ductus est in theatrum: reuersus in pristinam feritatem lacerauit magistrum. Iussu Domitianus telis cōfossus est. Laudatur princeps quod humanos mores non modo uelit esse in homine: sed etiam in fera. Cōtemperare: uiolare. Tam notas manus: id est familiares. Tulit tela: id est passus est tela: qæ cōfossus fuit telis iussu Domitianus quod magistrum uiolauerit. Quos: quales: id est mitissimos: cum uelit feras hæremitius igenuū: & mores humanos.

Præceps sanguinea: Nouitate uenationis obiectatus est Domitianus capris feris fisco. Lubet poeta in assencionē uenatores petere aerē: & uolucres: qæ aucupis est: quæ aucupes petant feras. Implicita uisco perdidit ille fugam: quia non potuit fugere ursus implicitus uisco. Harena sanguinea. i. theatro sanguineo cōsperso sanguine militarū ferarum. Recto ferro cessent uenabula. i. reponantur & recordantur uenabula in uagina: quoniam iis opus non est: nam uisco feræ capiuntur. Inter Cæsareæ. Sus grauida ista in uenationibus edita in principe emisit filios iculimes: ipsa mortua: nūc ait poeta non esse miradū qæ canū fabula. Bacchū deū natum: mortua matre: quoniam iam fera ita natæ est. Cæsareæ Diana: id est cæsareæ uenationis. Hasta leuis: quia si graui suis fuisse percussisset filios. Exiliit partus id est exilierunt filii. Lucina: dea quæ præst parturiëtibus & ueniëtibus in luce. Triste iter: id est uulnerū: Bacchus natus fuit Semeli fulminata nutritus intra femora louis. nota fabula.

Ista graui telo. Idem argumētū de sue grauidæ. Perdidit: & dedit uirā: pdidit

Quod pius. Elephas nuper in spectaculo adorauerat Domitianum: nam elephanti ut Plinius scribit; tantæ sunt docilitatis ut non modo submittere genua: & adorare: sed etiam regi porrigit coro nas dñeant. Poeta uult uideri hoc factum esse non dormitoris iudicis: sed numine Domitiani: cuius sensu elephas submisserit genua.

Lambere securi. Tigris data est in spectaculis ab Augusto Cæsare: & nuper a Domitiano mansueta facta: sed cum leonem inspexisse: eum lacerauit: uult hoc poeta factum uideri numine Domitiani: cuius uicinitate ausa sit id q[uod] in filiis nō audebat. Securi magistri: non metueris feritatem belua domitæ. Hiracno iugo: hircania scyra p[ro]p[ter]e est: quæ pantheris: pardis: tigri bus abudat: Lucanus: quas nemore hircano matrum dum lustra sequuntur: Altus cæsorum pavuit crux armentorum. Rara gloria: id est maxima gloria ferarum quæ prima erat inter tigres magnitudine. Sæua: reuersa ad feritatem. Tale nihil: id est congregati cum leone. Inter nos: in theatro. Plus feritatem: numine Domitiani.

De supplice elephante
Quod pius et supplex elephas te cæsar adorat:
Hic modo qui tauro tam metuendus erat.
Non facit hoc iussus nulloque docere magistro:
Crede mihi numen sentit et ille tuum.

De tigride et leone.

Lambete securi dextram consueta magistri
Tigris ab hircano gloria rara iugo.
Sæua ferum rapido lacerauit dente leonem:
Res noua non ullis cognita iemporibus.
Ausa est tale nihil: filius duum uixit in altis:
Postquam inter nos est: plus feritatis habet.

De elephante.

Qui modo per totam flammis stimulatus harenā
Substulerat raptas tauris in astra pilas:
Occubuit tandem cornuto ardore potius:
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Afflentatur Cæsari.

Dū peteret pars hac myrinum: pars illa triūphū:
Promisit pariter Cæsar utraque manu.
Non potuit melius litem finire iocosam.
O dulce inuicti principis ingenium.

Ad Cæsarem.

Quicquid in orpheo rhodope spectasse theatro
Dicitur: exhibuit cæsar harena tibi.
Repserunt scopuli: mirandaque silua cucurrit.
Quale fuisse nemus creditur hesperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne feratū:
Et supra uatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab urso.
Hac tamen ut res est facta: ita facta alia:
De rhinocerote.

isse laniationem in eo: qui nuper repræsentauit personam
um scriptis etiam Luca: de quo Papinius in Neronem. Et noster tibi præferetur Orpheus. Exhibu
it: repræsentauit Rhodope: thraciae mons. Miranda silua: id est pulcherrima: uel miranda quod
artificio uenire ipse qui sub persona Orpheus erat. Ingrato urso: quia eius cantu non lenitus est.
Hac res: de hoc Orpheo: ita ut uera est: ita facta alia.

Qui modo: ex superioribus Ouidii uerbis: quos adduximus: planū est tauros irritari. & cum petunt aliquem devitari eorum uulnera obiectis pilis: & uerbis nuper taurus in theatro petuit elephantum cornu: a quo prostratus est. Insultat poeta tauru mortuo: q[uod] tandem poritus certo obstaculo: q[uod] cum pilis peteret: maxime querere uidebatur: occubucrit.

Flammis: iracudia & irritatione: nam inflammatu ira dicitur. Ardore cornu: ro portus: i. portus ardore & uchemetria cornū: nam iuenit obstaculū: appellat cornutum: ardorem ueh: mentiam tauri. Sic ut pilæ tollebantur: O cubuit: extinctus elephanto. Dum putat elephanta tolli: iactari posse. Sic: ueluti pilas obiectas.

Dum peteret. Domitianus inter cætra spectacula reuocauit in usum munera quæstori. ubi sua liberalitate fecit protestare populi eligendi duo gladiorum paria ex suo ludo quæ nouissime introducebatur aulico apparatu. Cum autem pronunciasset se unum partaturum quod populus uelleret: aliisque poscerent Mirinum gladiatorem: alii triumphum: ipse ductis manibus in partes dissidentes promisit duo: Non potuit iquit poeta melius finire litem iocosam: quam tanta liberalitate & magnificetia alibi de mirino: Nuper cum Mirino peteretur missio lælo.

Quicquid in orpheo: Recitata est Orpheus tragœdia: ut supra Laureolus: ita ut dñatus repræsentaret personam Orphei: qui dicitur laceratus fuisse cyconū mulierum manibus. Describit actionē huius tragœdia poeta: & ait ita uera fu
r[um] orphæi ut de Orpheo fictum est. Orpheus representauit supra Laureolus: ita ut dñatus repræsentaret personam Orpheus. Exhibu
it: repræsentauit Rhodope: thraciae mons. Miranda silua: id est pulcherrima: uel miranda quod
artificio uenire ipse qui sub persona Orpheus erat. Ingrato urso: quia eius cantu non lenitus est.
Hac res: de hoc Orpheo: ita ut uera est: ita facta alia.

Sollicitant De Rhinocerote & ursō. Dum ita feræ colligit se: id est dum iuflammabatur: desperabantur prælia a magistris: quia non sperabant posse duxit ad pugnam rhinocerotem. Geminus: id est fortis & uehemēti. Virgilius: Gemina dentalia dorso: uel quoniam rhinoceros haberet duo cornua: ut apud Paulianam solum legi: quorum alterum insigni magnitudine ex naribus extat: alterum superne erumpit exiguum quidem: sed ualidissimum.

Dorica: Laudatur Carpophorus: q[uod] ita statim feræ superauerit: ut nuper leo per terrefactus eius exterrit fugiens: conieccrit se in uenabula aliorū ponens: quā uoluerit eum expectare. Dorica: dorienses althenege duce in cretam uenerunt per tempora troiana: & cōdiderunt. x. urbes. tertium genus hominū fuit: qui cretā habitatūr: unde cretenses doricī. Dorica uenabula. i. sagittas cretē scis: nā & creta optimi calami ad sagitta rū usum. Et teneri Carpophori: id est adhuc iuuenis: Facili: facile succisa.

Bilon: animal quod mutat germania deforme quidē plixitate iutariū & reliquo corpore: sed ferū. Bubalus: urū itel ligit. nam ex hercynia silua mittitur urū specie & colore similes bobus: magna uelocitate: & magnitudine paulo infra elephantiū: neque homini neque feræ ilspēcte parciunt. soueis capiuntur. Idem bubali dicuntur: quāuis Plinius accuset iperū uulgos: quod bubalus appelleret cū i Africa urū repenantur: aut nulla aut exiguā similitudine cum bubus. Corripi: tollit lentes moras. Turba: spectatores consueverunt pugnare feram plausu excitare ad fugam: monet eos poeta nullum esse remediū fare Carpophoro pugnante: nā & statim sternit: fugeret adeo pterret: ut ruat intela aliorum.

Si quis adest. Inter catena teatri munera Domitianus edidit naumachiā: ut scribit Tranquillus effosso lacu iuxta tibetim: quā spectauit iter imbres & niues unde exiit illud epigramma: Aspice quā dentum tacitarum uellus aquarum. Defluat in uultus Cæsaris in que sinus. pugna fuit prope iustarum classium exercitus undis in speciem pene fluctuū maris: Monet aduenam spectatorē: ubi undæ tantopere concitantur fuisse paulo ante terram: quod si ei credibile non sit: expetet ratiisper dum cesseret naumachia. Videlicet enim ita quiescere fluctus: ut etiā sit miraturus quo pacto tam exiguo lacu ratae essent procellæ paulo ante: & utrumque rādem crediturū miraculū. Siquis iterum spectator incepit iam pugna & i cœptis ludis. Lux: dies naumachia. Fuit prima in urbe: id est si ante hunc diem non fuisti in urbe. Enio: furor bellī. Ratibus: classe: Patfretis: id est pellagon: id est ne puraueris hic esse mare. Aequora laxent: id est dum pugna naualis absolvitur. Cum uidebis sedatos fluctus dices: hic paulo ante erat pelagus & ita credes utrumque miraculū.

Quod nocturna. Fabulae laendri natantis Ad Hæro amicam repræsentata est in theatro: sed tamen hic qui repræsentabat fabulam eius erit: quamvis ea sit Laendru submersum esse fluctibus. Nocturna unda: id est aqua: quam norasti nocturno tempore. Cæsar is unda fuit: propterea peperit. At unda Neptuni non pepercit Laendru.

Sæcula carpophorum cæsar si prisca tulissent Iam nullum in monstris urbe fuisset opus.

Sollicitant pavidi dum rhinocerota magistri:

Seque diu magna colligit ira feræ:

Desperabantur promissi prælia martis.

Sed tamen is redit cognitus ante furor.

Namque gradem gemino cornu sic exultit ursu:

Ictat ut impositas taurus in astra pilas.

De Carpophoro.

Dorica quam certo uenabula dirigit iuctu:

Fortis adhuc teneri dextera carpophori.

Ille tulit geminos facili cenuice inuencos.

Illi cessit atrox bubalus atque bison.

Hunc leo cum fugeret præceps in talia cucurrit.

In nunc et lenta corripe turba moras.

Quid Cæsar in aqua.

Siquis adest longis seruis spectator aboris:

Cui lux prima sacri muneriis ipsa fuit.

Nec te decipiat raubus naualis enio.

Et pars unda fretis: hic modo terra fuit.

Non credis: spectes dum laxent æquora martem:

Parua mora est dices: hic modo pontus erat:

De Leandro.

Quod nocturna tibi laendre pepercit unda

Deflire mirari cæsar is unda fuit.

Cum peteret dulces audax laendri us amores:

Et fessus temidis iam premeretur aquis:

Sic miser instantes affatus dicitur undas:

Parcite dum proprio: mergite dum redeo.

E blanditur Cæsari.

Sæcula carpophorum cæsar si prisca tulissent

Iam nullum in monstris urbe fuisset opus.

Prima in urbe: id est si ante hunc diem non fuisti in urbe. Enio: furor bellī. Ratibus: classe: Patfretis: id est pellagon: id est ne puraueris hic esse mare. Aequora laxent: id est dum pugna naualis absolvitur. Cum uidebis sedatos fluctus dices: hic paulo ante erat pelagus & ita credes utrumque miraculū.

Quod nocturna. Fabulae laendri natantis Ad Hæro amicam repræsentata est in theatro: sed tamen hic qui repræsentabat fabulam eius erit: quamvis ea sit Laendru submersum esse fluctibus. Nocturna unda: id est aqua: quam norasti nocturno tempore. Cæsar is unda fuit: propterea peperit. At unda Neptuni non pepercit Laendru.

Sæcula carpophorum. Laudat ite Carpophorus: q[uod] solus plures feras iterfecerit quā oēs qui monstra domuisse dicuntur. Nullū opus: i. nullus labor fuisset hoībus i mōstris. Tu hisser: natus esset.

A —
Apropos —
— — —
— — —

112. 2 Br. 2° (2)

Martiali cem duobus
commentis.

Ingrato usq[ue]cilia eius c[on]tra nō lenitus est. Hec recte hoc cōpho[n]eo. Ita ut uera c[on]tra facta alia. Sollicitat. De rhinocerote & urso. D[icitu]r sicut scilicet d[icitu]r inflammat. Despabat p[ro]cedit[ur] magistris q[uod]a nō spectabat posse initiatu[m] ad pugnaciam rhinocerotis. Geminu[m] i[st]i u[er]o fortis & u[er]o hemereti. Virg. Gemini dentali dorso. vel q[uod]m[od]i rhinoceros h[ab]et duo cornua ut apud Paulu[m] foli legi quoque alterius signi magnitudine extat. Alterius superne erupit exiguu[m] quid[em] sed ualidissimum. Dorical nudus carpophorus q[uod] ita flatus teras supauerit ut nuper leo preter fadus eius dexter[um] fugi[re]t sed cecidit se in uenabula alijs potius q[uod] uoluerit eū expectare. Doti-
ca: dorientes Althemeni dux in creta ueneris p[ro]p[ter]a trojanis & cōdiderunt. r. urbes. tertii genus horum sicut q[uod] cetera blata sunt unde cretenses dorici. Dorica ne. sagittates cretenses. nā & creta optimi calami ad sagittas usum. Et te[ct]a. ad h[ab]itu[m] ueue-
nis. Facilius facile sucijs. Bison: aīal q[uod] mitit germania deforme q[uod] plu[x]itate iubauit & celi-
quo corpore sed fer. Babalus aru[m] intelligit. nā ex hercino filius mituit utri specie & colore similes bobas magna uelocitate & magnitudine paulo i[st]ra elephanti h[ab]et h[ab]et neq[ue] ferre inspeccio p[ro]p[ter]a. no-
neis caplun. id est bubalis dicitur: quis Plu. accuset
impiu[m] uulnus: q[uod] bubalos appelleb[us] in africa
ur[bi] repianis: nā nulla aut exigua similitudine cū
bobis. Contropetolle lertas moras. Turba spe-
ciatore[rum] cōsueuerit pugnatē ferā plausu excita-
re ad fugam: mōet eos poeta nullū cū remediu[m] se-
re. Carpophoro pugnatē. nā & stante sternit
fugit[ur] aīo[rum] deterret[ur] ruit in tela alijs. Si-
g[es] adfert[ur] catena theatri mūra. Domitianus
edidit naumachiam. ut scit. Trangle festo lscu
iuxta tyberi quā spectauit iter ib[us] & nubes ius
de exit illud epig[ra]ma: A spicē q[uod] dēfunt tritice-
nello aqua. Defluit i ualibus. Cesaris q[uod] finis
pugna fuit p[ro]p[ter]a iustitia: classiū excitatis undis in
spem pene fluctuū maris. Monet adueni spe fra-
tore ubi uā tāope excitant suisse paulonie ter-
ris q[uod] simile credible nō sit expedit tannisper dū
cesset naumachia. Videbit[ur]. ita q[ui] estere studius ur-
& similiturus quo p[ro]fet[us] i cāxiq[ue] lacu tanta-
cent p[ro]p[ter]a paulonie. & utriusq[ue] tāde creditur
miraculū. Si q[uod] scit. spe icepta iā pugna & iep[er]a
ludis. Lunides naumachia. Fuit priu[er] in urbe. i.
sitē hic d[icitu]r nō suistili urbe. Envoiutor bellis.
Ranib[us] classe. Par fecit. i. pelago. i. ne putau-
tis hic et mare. Aequora laxet. i. diu pugna na-
ualis absolu[ta]. Cū uidebis sedatos fluctus dices
hic paulo[rum] erat pelagus. & ita credes tuncq[ue]
miraculū. Quod noctur. Fabula lezantianantis
ad Her[od]o alia representata ē i theatru sediū hic qui
rep[re]sentabat fabulā euasione q[uod] in ea sic Leandru[m]
submersum est fluddib[us]. Nocturna uāda. q[uod] qui
natasti nocturno tpe Cesaris uāda fuit p[ro]p[ter]a
peccit. Ad uanda neq[ue] non p[ro]p[ter]a Leandro.
Secula car. laudat iterū carpophorus: q[uod] solus
plures feras iterfecerit q[uod] oīs q[uod] mōstra domi-
nū dicuntur. Nullū opus. i. nullus labor suisset ho-
minibus in mōstris. Taliuſet natus ē[st]. Mara-
thō[rum] uābs ē[st] p[ro]p[ter] ab athēis ad quā Her[ecu]. abe-
git taup. ex creta amata Phaliphe. q[uod] tangit il-
lic posse domuit The. Plu. & Diodo. testes ma-
rathō[rum] ē[st] suisset q[uod] ap[er]tū Carpo. Iterfecerit. Ar-
cas infāde aīo[rum] eritātheo intelligit. q[uod] Her[ecu]
les iterfecit. Mensulūs arcadij. Nec armata ma. hy. de hydra lernā intelligit q[uod] oīs capitā h[ab]it[ur] Her-
cū. enopplūs. Vna mōr. i. uno certamie sup[er]a[re] hydra q[uod] Her[ecu]. nō poruit. Chimera mōstrū q[uod] Sot. mō t[er]r[or] &
t[er]r[or] interstat suisse domūt a Belloro. glandib[us]. Semel uno i[st]u. Ignipedestauri euomētes ignē custodie
bāni uellus auxū eos sup[er]auit ison ope Mede[re]. Sine colchide. i. sine ope Mede[re]. quod nō potuit i[st]on.

Dorien
ses

Bison
Bubal[us]
urus

Ipse sed ingrato iacet laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta sita sita alia.

Rhinocerote & urso.

Solicitant pauciū dum rhinocerota magistris:
Seque diu magna colligit ira sceris:
Desperabantur promissi prelia martis.
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Nāq[ue] grauem gemino cornu sic exultit ursum:
Iactat ut impositas tauris in astra pilas.

De Carpopharo.

Donica q[uod] certo uenabula dirigit i[st]u:
Fortis adhuc teneri dextera carpophori:
Ule tulit geminos facile ceruice iuuenios.
Illi celsus aītor bubalus atq[ue] bison.

Hunc leo cū fugeret p[ro]ceptis in tælla cucurrit:
I nunci & lentes corripe turba moras.

Quid casar in aqua.

Si quis adest longis seruis spectator ab otis:
Cui lux prima faci numeris ipsa fuit.
Nece decipiat ratibus naualis enyo:
Et par uanda fretis hic modo terra fuit:
Non credis p[ro]p[ter]e dum laxent aquora matrem.
Parva mōra est: dices: hic modo ponens erat.

De Leandro.

Q[uod] uot no[n] fluma tibi leandru[m] pepercit uanda
Desine mirari cesaris uanda fuit:
Cum peteret dulces audax leandrus amores:
Et fessus tūridis iam premeretur aquis:
Sic miser instantes effusus dicitur uandas:
Parcite dum proprio mergite dum redor.

Blanditur Caesar.

Secula carpophorum cesar si prisca tulisset:
Iam nullum in monstrib[us] orbe fuisset opus:
Non marathō[rum] taurum: nemex frondosa leonē
Arcas mōnialium non timuisset aprum.
Nec armata manus hydra mōra fuisset.
Huic percutia foret tota chymera semel.
Ignipedes posset sine colchide vincere tauros

les iterfecit. Mensulūs arcadij. Nec armata ma. hy. de hydra lernā intelligit q[uod] oīs capitā h[ab]it[ur] Her-
cū. enopplūs. Vna mōr. i. uno certamie sup[er]a[re] hydra q[uod] Her[ecu]. nō poruit. Chimera mōstrū q[uod] Sot. mō t[er]r[or] &
t[er]r[or] interstat suisse domūt a Belloro. glandib[us]. Semel uno i[st]u. Ignipedestauri euomētes ignē custodie
bāni uellus auxū eos sup[er]auit ison ope Mede[re]. Sine colchide. i. sine ope Mede[re]. quod nō potuit i[st]on.

Qualiter in scythica spectaculis coediat & nonnunq[ue] tragedie recitabantur ut Trag[i]o. Et auctor q[ui]d alias de hoc tradidit scri. Caligula eg[er]e lauream minima i[us] quo ador[ab]ilis se p[ro]prie[te]s singulare comit. Tragedia etiam qui infenib[us] laureolos a laureoloq[ue] in eo introdebat[ur] sublatos in cruce. Domitianus cu[m] malos afficeret supplicio uolant[ur] nō sine uoluptate spectatores eis interte. Iustitiae recitari uera representatione inter ceteras tragedias Orpheu[m] & laureolam, ut d[omi]ni rep[re]cites p[ro]fana laureoli nō fuit; crucis sed uera p[re]derentur & perfona Orphelita ut nō fuisse multiter manib[us] sed a feris laceraretur. Cu[m] h[ab]et[ur] recitata tunc a L[eu]tulo d[omi]no Ro.

in theatro subiecte p[ro]fana laureoli nō uera nō

sed fiducia clamat i[n] uera debussit illa interte uera

supplicio quoq[ue] histrio[n]ia exerceat. Laureoli

uelox b[ea]ti Lentulus eg[er]e me dignus uera

cruce. aut ig[ne]r poeta h[ab]et q[ui] nup[er] sub plena laureo

li p[re]debat uera a cruce iussu domini supposse scelerata

laureoli sublatis q[ui]m. Id supplicium q[ui]d ilia laureola

fuit fabulam in ipso fuerit uera. Laureolus d[omi]na

tusq[ue] subibat personam laureoli iussu Domitiani

recitans tragedia. Neius poeta scriptis in tante

te laureolum & leotem u[er]o Gellius scripsit.

GEO. Nō falsa p[er]dēs i[n] cruce laureolus i[n] cō

statia loquās hic interpres nō si ad lauratum minū

hic recerunt[ur] ut testimoniū Suetonius, p[ro]b[at]e nīnī &

ita cō nos servius. Dicar rogo quā p[ro]acto tragedia

potuit cēcū minūs ut grammatici tradunt[ur]

tragedias plurimū differunt[ur] sed magis sicut dicit

do Neuū scripsi laureoli & leotem in catere cū

in nodibus atti. legas fabulas cū i[n] carcere oīas

scripsi. Aut[em]olus & leotem h[ab]et res Neuū emat

rationē h[ab]et iuuenit. Sed ut a nobis dictū ē in illud

lunena. Laureoli uelox ē b[ea]ti L[eu]tulus eg[er]e iudi

ce me dignus uera cruce. Josephus iudeus necē

Caligula scribēs minūs laureati Tragillus

appellat[ur] iudic[er]e alii Laureo[li] qui cruci fusilli

x[er]e. De quo factō num[er]o cōfess[er]e ē crebro i[n] the-

atis rep[re]citate[re] & potissimum sub morte Caligula.

DIO. Vito cali[us] britānico. Calidomus filius

britānicus ad quā armā rōiana p[re]fuerūtū feul

ursi minebātur. Scytha rupe. Icarus asea. p[ro]me

theus. I[st]elegatus i[n] caucaso mōre flū. Nīmio

p[ec]tore. I[st]renastenni. Auē assi. Laquila. nota fa-

bula exata de prometheo. Tragedia Aeschilli

que scribi[re]t p[ro]metheo. Viuebat[ur]. palpitabat[ur].

Scillēbus mē. manib[us] cruro. Inq[ue] omni

mūsi corpore corporis erat. & nulla facies corporis

erat doto corp[us]. Dædalus lucas. Hic dædalus ob-

iectus fuit feris & lanarius salutēs ad nome poe-

ta ait dædalus nō opacasse h[ab]e[re] penitus; ut fabuke

finixerūt Dædalū h[ab]uisse. nō Dædalus Mitionis

filius fuit at[er]mētis p[er]clarus architec[t]ura & statuari.

Talau fotoris filiu[m] ite fed[er]t fulda i[st]geni. q[ui]n iuenerat[ur]

guli roti & serdānibus ab ariopagis dicit[ur] adhibitis aliis euolatice in tretā in dædædædō ingeniōsus. Lu-

cano urbo[re]x Lucanis u[er]o mitib[us] i[n] theatro. Var. scri. feritate & magnitudine. Præstidit exhibitus ubi

nocerote primus odidit i[n]spectaculis Pôpetina. Augustus nō Domitianus alidē buxei coloris i[n]finitū ele-

phatoculi aliu[m] elimate tonu[m] peit[ur] i[n] pugna nup[er] fuerat i[n] theatro. & dio stupēs ad pugna nō poterat i[n]trari

sp[irit]u agre cereb[us] Domitianus. idē fado sp[irit]u i[n] tuu[er]i illi nō fecus exultit in altu q[ui] suisset pila. Exhibitus

datus i[n]spectaculis exhibere ē i[n]spectaculū date.

Quæ nō premi[re] p[re]m[er]e. Rhinoceros. aut q[ui] tuu[er]i pugnat[ur] cū d[e]ph[er]to.

aut cū tuu[er]i pugnat[ur] uel q[ui]n widebat[ur] posse i[n]trari i[n] pugna q[ui] placet.

Pron[ost]icatio coniungit[ur] h[ab]eti[re] i[n] pugna q[ui] obiectebat[ur] cōmibus exato

tū ut i[n]traret[ur]. Rudis strigas hoies & stramie formabat ad id opus teste Pedius postea luxus in tētu auditas

ē ut uestes purpureas obiecteret[ur]. Oni. Haud secus exarbit[ur] q[ui] circa taurus ap[er]t[ur]. Cū tauri terribilis perit i[n]tramus

cornu Phoenicias uestes se usq[ue] vulneta ferunt[ur]. locis ig[ne]r pot[er]at tangi cui pila solle obiecta si suisse pilis Rhi-

L[eu]t[er]at i[n] gr[ati]a. leo misericordia dextus est i[n] theatro reuersus i[n] pristinā feritate laceravit n[on] genit[er]. Iussu Do-

mitionis telis cōfossus ē. Laudat[ur] p[re]cepti q[ui] huānos mores nō mō uelit esse[re] i[n] feris. Contemnetate

violare. Tāno. ma. i. familiates. Tuli telo. i. passus est telo. q[ui]a cōfossus fuit telis iussu Domitilis q[ui] magi-

strū uolauerunt. Quos q[ui]les. i. mississimocū uelit feras habent. Mitisus ingenit[er] & mores humanos.

Qualiter in scytha telegatus rupe p[ro]cthus

Affiduam nīmio p[ro]ctore pauit auem:

Nuda calidonio sic pectora præbuit uelos:

Nop falsa pendens i[n] cruce laureolus.

Vivebat lacen membris. Stellatibus artus:

Inq[ue] omni nūsq[ue] corpore corpus erat:

Deniq[ue] supplicium dederat necis ille paternae:

Vel domini ingulum foderat ense nocens.

Templa uel arecio demens spoliaverat auro:

Subdiderat leucas uel tibi roma facies

Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ

In quo: que fuerat fabula; pena fuit.

De Dædalo,

Dædale lucano cum sic lacereris ab iuso

Q[uod] uam cuperes penitus nūc habuisse tuas

De Rhinocerote.

Præstidit exhibitus tota tibi casar harena

Q[uod] u[er]o non promisit p[re]lia rhinoceros.

O quam terribilis exarbit[ur] pronus in iras:

Q[uod] tantus erat cornu cui pila taurus erat.

De leone qui gubernatore offendit.

Lesceat integrat[ur] leo perfidus ore magistrum

Aulus tam notas contemnetate manus.

Sed dignas tanto perfoluit criminē poenas

Et qui non tulerat uerbera tala tulit:

Q[uod] uos decet esse hominū tali sub p[ri]ncipe mores

Q[uod] ui iubet ingenium initius esse feris.

De Vito.